

Ali Teoman - Gezgin Günce – Britanya Defterleri- 2008

Yapı Kredi Yayınları, s.19-20

Adorno'nun Rüya Kayıtları bitti. Çok ilginç bir kitap. Sanırım, bu kitaba daha sonra döneceğim. Şimdilik bir kenara koyuyorum.

Roman kör topal gidiyordu, ama bugün sabah oturumunda 500 sözcükten fazla yazdım. Böylece toplam 22 bin sözcüğe ulaşmış oldu metin. Önce de dediğim gibi, önemli olan bir fikir bulmak. İşin düşünce yanı hallolduktan sonra yazmak rutin bir eylem neredeyse: Kendi kendisini yazıyor öykü –benim üzerimden. İş ki yazılacak bir fikir, bir fikir kırıntısı, bir fikir zerresi bulunsun. Ama çok genel bir fikri kastetmiyorum tabii –*Boy loves girl; boy loses girl, boy finds girl*. Kastettiğim, yeterince ayrıntılı (çok ayrıntılı olması gerekmez, ince ayrıntıları yazım esnasında 'kalem' bulur nasıl olsa) bir düşünce; romana tercüme edilirse, bir 'sahne'. Bu sahneyi canlandırmak, dramatize etmek hem kolay hem zevkli. Oynayarak, değiştirerek, geliştirerek aynı sahne üzerinde saatler geçirebilir insan. Dosyayı açtığımda sözgelimi, ilk iş olarak daha önce yazmış olduklarımı okuyorum ve mutlaka yapacak bir değişiklik buluyorum. Bu 'parlatma' işi o kadar çekici ve keyifli ki kendime "Artık yeter!" demem, yeni bir sahneye başlamak için kendimi zorlamam gerekiyor. Eğer bu yeni sahne hakkında yeterince fikir üretmemişsem, kaplumbağa hızıyla ilerliyor yazım işi; dayanılmaz bir eziyete, tam bir vicdan azabına dönüşüyor. Yazarının kim olduğunu anımsamıyorum, okuduğum *creative writing* kitaplarının birinde, bir düşünce üretmeden önce kesinlikle masa başına oturulmaması öğütleniyordu –kaçınılmaz olarak *writer's block* sonucunu doğuruyormuş bu durum. Doğru. Yazma işini disiplinli olarak yapabilir insan ama düşünce üretmek, hele de iyi, özgün düşünce üretmek için esine gerek var ve esinle disiplin dost değiller –kimi durumda düpedüz azılı düşmanlar hatta: Birinin olduğu yerde öteki barınamıyor; nitelikli ve özgün olamıyor ya da en azından. İnsan çok fazla müdahale edemiyor esinlenme sürecine. Tek yapabildiği, esinlenmeye aykırı koşulları ayıklayarak kendisini esine hazır duruma getirmek; 'oltayı denize salmak' başka bir deyişle. Eğer kendisini iyi hazırlayabildiyse mutlaka bir şeyler vuruyor oltaya. Bu yüzden yazmayı, kâğıt kalemin maddi varlığından arınmış, spiritüel, meditatif bir süreç olarak görüyorum. Ama bu *Zen in the art of writing* tabii! Bunu diyebilmek için işin 'zanaat' tarafıyla ilgili bütün sorunları halletmiş olmak gerekli. Yazar olarak geçinen birçok kişi, bunun böyle olduğunun farkında değil. Yazarlığın yalnızca bir 'sanat' olduğunu sanıyorlar. Evet, bir 'sanat' yazarlık, bu doğru, ama önkoşulu 'zanaat' olan bir 'sanat'. Bu açıdan bütün sanatlar gibi aslında. Ama yazarlık biraz daha öyle sanki. İyi bir kompozitör aynı zamanda bir virtüöz olmak zorunda değildir. İyi bir film yönetmeni iyi bir oyuncu olmayabilir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Ama iyi bir

yazar aynı zamanda kendi icracısı da olacak, hem tasarlayacak hem tasarladıklarını kâğıda dökcek. Tıpkı bir ressam ya da bir heykeltıraş gibi. Yazılanın 'zanaat' yönü hatalı/eksikli olunca, ister istemez 'sanat' yönü de etkileniyor, yara alıyor. Akla gelen en yakın ve en fahiş örnek Orhan Pamuk. Ama bunun hakkında daha önce yazmıştım zaten.